

La visita de Barack Obama a Pequín

- La trobada amb la Xina ha estat un pas més cap al final de l'actitud dels EUA de donar lliçons als altres

JOSEP BORRELL*

EL PERIÒDICO DE CATALUNYA, 23.11.09

Entre la caiguda del mur de Berlín i la visita d'**Obama** al seu banquer asiàtic a l'ombra de la Gran Muralla han passat 20 anys. I el centre de gravetat del món s'està desplaçant de l'Atlàntic al Pacífic i una nova bipolaritat està substituint la de la guerra freda. Rius de tinta ens han recordat la importància que l'enfonsament del mur de Berlín va tenir per a Europa i per al món. Però fora del nostre continent no li han prestat tanta atenció. La guerra freda va tenir Europa com a escenari i la divisió d'Alemanya com a trinxera. I perquè vam ser l'escenari d'aquell enfrontament ens vam creure que també n'érem actors, quan en realitat no ho vam ser ni tan sols per posar-hi fi.

Abans d'aquella tardor del mur, la primavera sanguinària de Tienanmen va impedir que la Xina fes la seva *perestroika*. I, després de la seva victòria, el capitalisme vencedor es va llançar a un procés de globalització econòmica que va posar en competència els assalariats del món. Europa va deixar de ser l'escenari de la tensió bipolar, va perdre importància geoestratègica i va començar a emergir un altre repartiment del poder mundial.

Fos com fos, hi ha poques coses tan importants per al món com la relació entre la Xina i els EUA. Per això, mentre els líders europeus feien gestions per elegir el president del seu Consell, que certament no és un

George Washington reviscut, i un ministre d'Exteriors que no s'atreveixen a anomenar amb aquest nom, el viatge d'**Obama** a la Xina era l'esdeveniment realment important d'aquests dies.

Pocs resultats pràctics i moltes diferències latents en qüestions essencials. Però el més important és que no s'aixequi una nova muralla de la Xina entre Washington i Pequín i que de veritat la seva relació sigui de cooperació. Avui la relació entre les economies xinesa i nord-americana és tan forta que, més que de cooperació, s'ha de parlar d'interdependència. Abans de la crisi es parlava de la *chimerica*. I, seguint amb el joc de paraules, és una quimera pensar que una relació, tan intensa com desequilibrada, de la formiga asiàtica estalviant per finançar el consum de la cigala americana pugui perviure sense entrar en conflicte.

Aquest desequilibri ha estat una de les causes profundes de la crisi econòmica. Amb un creixement basat en l'exportació, la Xina ha fet tot el possible per evitar l'apreciació de la seva moneda respecte al dòlar. El resultat és que ara té 2,1 bilions de dòlars en reserves de divises, el 70% de les quals estan denominades en dòlars i una part molt important en bons del Tresor nord-americà. Sense aquest finançament del dèficit nord-americà a tipus baixos, difícilment s'hauria produït la bombolla immobiliària dels anys 2002/2007.

Aquesta relació els ha anat bé als dos països. Al llarg dels últims 10 anys han representat el 40% del creixement de l'economia mundial. Però la qüestió és si això pot continuar i què s'ha de fer per canviar-ho. Les exportacions xineses als Estats Units han caigut un 18% aquest any. La Xina els segueix comprant bons del Tresor, però menys per a un dèficit

més alt. Al ritme actual, finançaria un terç d'un dèficit anual de 2 bilions. Molt, però menys d'una quarta part del total quan fins abans de la crisi en finançava gairebé la totalitat.

I els xinesos creuen que realment ja tenen massa bons del Tresor nord-americà. I els preocupa que la política fiscal laxista d'**Obama**, que per descomptat no qualificaria mai per entrar en l'euro, faci caure el valor de les seves reserves en dòlars que tant esforç els ha costat acumular. Per evitar-ho, han de sostenir el dòlar, però sense continuar posant tots els ous a la mateixa cistella. Com **Chávez** li va regalar a **Obama** el clàssic *Las venas abiertas de América Latina*, a Pequín li haurien pogut regalar el recent *best-seller Guerra de monedas*, de **Song Hongbing**, que descriu el mal costum dels Estats Units de disminuir el valor dels seus deutes, devaluant la seva moneda, com van fer amb els japonesos als anys 80.

Quan **Obama** parla de revaluació del iuan, la Xina li contesta: «Alerta amb les actituds proteccionistes». I malgrat que tots saben que la solució és que els nord-americans estalviïn menys i els xinesos consumeixin més, canviar el model és un desafiament per a tots dos. Aquesta és la gran qüestió tractada en la primera gran cimera Xina-EUA de l'era **Obama**, mentre els europeus celebràvem l'enfonsament del Mur.

En temps de **Bush** el diàleg amb Pequín es limitava a qüestions econòmiques. Ara s'ha ampliat al canvi climàtic, la seguretat, especialment la proliferació nuclear, i els drets humans. I la crisi ha canviat també la relació de forces entre les dues parts. Avui la Xina, amb la seva economia en plena recuperació i el seu paper de banquer, s'asseu a la taula amb una posició molt forta. Potser per això la trobada ha estat un pas més cap al final de l'actitud nord-americana de donar lliçons als

altres. Els drets humans, causa potencial de fricció, han estat objecte de referència obligada, però res més. Encara que tot sigui dit en el seu honor, ningú abans s'havia atrevit a recordar el **Dalai-lama** a Pequín.

*Expresident del Parlament Europeu.